

Archive students Journal

Published by Alzahra University

3th Issue

بهارنامه آرشبو

ویژه نامه فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشبوی دانشگاه الزهراء (س)

شماره اول، بها: ۱۰۰۰ تومان

روز اسناد ملی و میراث مکتوب

اسناد چند واقعه در بهار را با هم ورق بزنیم...

اسناد ملی جلوه هویت ملی

شنبه شانزدهم نوزدهم اردیبهشت ۱۳۹۶

ساختمان آرشبو ملی

آیا می خواهید آرشیویست ها، دانشجویان و مدیران را از حمایت خود مطلع سازید؟

فصلنامه علمی دانشجویی **آرشیو**

شما را حمایت می کند تا:

تجهیزات آرشیوی

کتاب آرشیوی

مجلات آرشیوی

همایش ها و کارگاه های آرشیوی و ...

را به اطلاع دانشجویان، اساتید و مدیران آرشیوی برسانید

چاپ تبلیغات شما در نشریه آرشیو و ارائه آن به صورت

مجزا روی وبلاگ نشریه

جهت کسب اطلاعات بیشتر و ارائه تبلیغات خود به

archive.alzahra@gmail.com مکاتبه یا با شماره

۰۹۰۱۶۶۷۰۴۸۵ (فرزانه بهارلو) مدیر مسئول و

سر دبیر فصلنامه تماس حاصل فرمایید.

وبلاگ فصلنامه

www.alzahra-archive-journal.blog.ir

آرشیو

ویژه نامه فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء (س)

شماره اول

فهرست مطالب

از دل و جان مدیر مسئول / ۲

راویان روشن تاریخ / ۳

خبر آرشیو / ۴

آرشیو در جهان / ۵

اسناد در قاب / ۷

انتخابات در آینه اسناد آرشیوی / ۹

معلم روزت مبارک / ۱۱

مروری بر «اقدامات سازمان های آرشیوی در روز ملی آرشیو» / ۱۲

فراخوان / ۲۰

صاحب امتیاز: انجمن علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء (س)

زیر نظر: اداره کل امور فرهنگی دانشگاه الزهراء (س)

مدیر مسئول: فرزانه بهارلو

سر دبیر: سارا سلطانی

همکاران این شماره:

سارا سلطانی، فاطمه خسروی، مدیحا وروانی فراهانی، سمیه خوانین مقدم

از همکاری بی دریغ استاتید ارجمند، سرکار خانم دکتر فریبا افکاری و جناب

آقای دکتر سعید رضایی شریف آبادی قدردانی می نماییم.

ویراستار: زینب السادات صندید

طراحی جلد و صفحه آرایی: سارا مرادی

کارشناس نشریه: زهرا وزیری

چاپ، صحافی و لیتوگرافی: دامون

نشانی: تهران، میدان ونک، ده ونک، دانشگاه الزهراء (س)

ساختمان معاونت فرهنگی - اجتماعی، اتاق نشریات

تلفن: ۰۲۱-۸۸۰۵۶۹۰۸

صندوق پستی: ۱۹۹۳۸۹۱۱۷۶۴

رایانامه: archive.alzahra@gmail.com

وبلاگ: http://alzahra-archive-journal.blog.ir

از دل و جان مدیر مسئول

تقویم ۱۳۹۶ را که ورق بزیم، فصل بهار را سرشار از اتفاقاتی می‌بینیم که ایران امروز را رقم زده‌اند. فصلنامه علمی دانشجویی آرشیو، ویژه سند پژوهی و پژوهش‌های تاریخی نیست ولی اهمیت این روزها به خصوص روز ملی آرشیو در ۱۷ اردیبهشت که طی اتفاقاتی به ۱۹ اردیبهشت تغییر پیدا کرده است، ما را بیش از پیش به انتشار ویژه‌نامه مناسبتی بهار ترغیب نمود.

این فصلنامه با تکیه بر دوستان تازه‌نفس خود و دستان یاریگر مخاطبان، جشنواره اسناد را به مناسبت روزهای بهار، بانام بهار نامه منتشر کرد. تلاش این ویژه‌نامه بر آن بوده است که از مهم‌ترین مناسبت‌ها، اسناد در دسترس را در اختیار مخاطبان قرار دهد.

از دوستان عزیز و مخاطبان گرامی و سایر علاقه‌مندان دعوت می‌شود تا دیدگاه‌های خود را نسبت به این ویژه‌نامه و سایر مطالبی که تاکنون انتشار یافته است، از طریق راه‌های ارتباطی فصلنامه، به سمع و نظر ما برسانند. بی‌تردید نظرات سازنده شما موجب ارتقا و اعتلای این فصلنامه خواهد شد.

از همکاری شما پیشاپیش سپاسگزارم

فرزانه بهارلو

مدیرمسئول

farzanehbaharluo@gmail.com

(تلگرام) @Faribaharluo

سخن سردبیر

راویان روشن تاریخ

• سارا سلطانی

• دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی الزهرا(س)-ورودی ۹۵

• s.soltany@student.alzahra.ac.ir

آرشیو و آرشیویست‌ها به‌عنوان هادیان کاروان تاریخ گذشته و آینده یک ملت‌اند. آن‌ها هستند که از اسناد به‌عنوان نقشه‌های راه استفاده نموده تا گوش جان مردمشان را باز کنند. آن‌ها با فراهم نمودن دسترسی آزاد به اسناد، با انجام فعالیت‌های تشویقی و ترغیبی زمینه را برای پیمودن راهی هموارتر در آینده فراهم می‌آورند.

بزرگداشت هفته اسناد ملی و روز ملی آرشیو قرار است

کافیست گوش دهیم تا صدایشان را، حرف‌های ناگفته و در دل ماندیشان را بشنویم. اسناد سخنان ناگفته در دل دارند. آنان راویان تاریخ یک ملت‌اند. اسناد راویان پیروزی‌ها، شکست‌ها و البته تجربیات‌اند. اگر نگذاریم اسناد آنچه در دل دارند بگویند یا اینکه به هنگام روایتشان گوش‌هایمان را بگیریم چشم دلمان کور می‌شود و از کاروان تاریخ جا می‌مانیم و آنگاه چه چیز برای فرزندانمان به‌جای خواهیم گذاشت. ملتی که گذشته‌ای ندارد با ملتی که گذشته‌ی تاریخی چند هزارساله دارد ولی چیزی از آن نمی‌داند تفاوتی ندارد.

اسناد آرشیوی روایتگران داشته‌های یک ملت‌اند. آن‌ها پلی برای قضاوت‌های منصفانه‌اند تا حقایق آشکار شود و ماه پشت ابرها نماند. اسناد راوی زنده‌بودن فرهنگ‌ها هستند. آن‌ها نقشه راهنمای آینده یک ملت‌اند.

تا چراغ‌های جشن فرهنگ و تاریخ غنی را بر بالای سر اسناد بیفروزیم تا نقاط کور را روشن تر ببینیم و شیرینی این جشن موفقیت‌های پژوهشگرانمان باشد.

باشد تا قدر داشته‌هایمان را بدانیم و با آن‌ها سدی در برابر کم‌خردی باشیم.

در این میان کجا و چه کسانی وظیفه هدایت کاروان تاریخ با استفاده از اسناد به‌عنوان نقشه‌های راهنما را دارند تا راهش را گم نکنند و به ناکجاآبادها نروند؟

خبر آرشویی

در این کنگره، پانزده نشست در حوزه‌های مختلفی همچون، دسترسی آزاد، کتابخانه‌های دانشگاهی، دانشجویان و دانش‌آموختگان، کتابخانه‌های علوم پزشکی، سازماندهی دانش، مسائل شغلی، موزه‌ها، کتابخانه‌های عمومی، فناوری و نوآوری، کتابخانه‌های کودک، مدیریت کیفیت خدمات اطلاعاتی، سواد اطلاعاتی، اطلاعات سبز، آرشوو و مسائل نشر تخصصی در تاریخ یادشده برگزار شد.

در این مجموعه، بخش چکیده محتواهای نشست‌ها، مقاله‌ها و سخنرانی‌ها به زبان انگلیسی ترجمه شده است. از دیگر بخش‌های این کتاب، جایزه‌های ملی علم اطلاعات است که در این اثر به صورت مشروح درباره نظام‌نامه‌های جوایز، همراه با برگزیدگان این کنگره توضیح داده شده است. این جوایز برای نخستین بار در سه حوزه «فعالیت‌های حرفه‌ای رشته» با جایزه‌ای با نام جایزه پوری سلطانی، «مطالعات نظری» با نام جایزه عباس حری و «فعالیت‌های حرفه‌ای در حوزه آرشوو» با نام جایزه نورالله مرادی به برگزیدگان اهدا شد.

منبع

لیزنا

به گزارش لیزنا، کتاب «نشست‌های هم‌اندیشی و مقاله‌های دومین کنگره متخصصان علوم اطلاعات» توسط انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با همکاری نشر چاپار منتشر شد.

کمیته انتشارات انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران با بیان این خبر اعلام کرد: دکتر رضا رجبعلی بگلو، سید ابراهیم عمرانی، فرامرز مسعودی، دکتر محمد زره‌ساز و آرزو کرباسی در انتشار این اثر همکاری داشتند.

این اثر که دربرگیرنده محتوای کنگره دوم متخصصان علوم اطلاعات (برگزارشده در تاریخ شانزدهم و هفدهم آبان ۱۳۹۵) است، افزون بر پیام‌های دبیران علمی و اجرایی کنگره و پیام‌های سخنرانان بین‌المللی و سخنرانان کلیدی، نشست‌های تخصصی برگزارشده در سالن‌های سه‌گانه در کتابخانه ملی (قلم، حکمت و فرهنگ)، مجموعه مقاله‌های پذیرفته‌شده برای انتشار در این مجموعه نیز آمده است.

کنفرانس سالانه

ALA-ICA 2017¹

«آرشیوها، شهروندان و تعاملات بین فرهنگی»

مکزیک، ۲۷-۲۸-۲۹ نوامبر ۲۰۱۷

• مدیحا وروانی فراهانی

• دانشجوی ورودی ۹۵ مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(س)

• Madiha.farahani@gmail.com

Archives, Citizenship and Interculturalism

کنفرانس سالانه انجمن آرشیو امریکای لاتین با همکاری انجمن بین‌المللی آرشیو (ALA-ICA) در شهر مکزیکوسیتی، کشور مکزیک، تحت عنوان «آرشیوها، شهروندان و تعاملات بین فرهنگی» برگزار می‌گردد.

نشست‌های دولتی: ۲۵-۲۶ نوامبر ۲۰۱۷

کنفرانس سالانه: ۲۷-۲۹ نوامبر ۲۰۱۷

موضوعات محوری:

موضوعات مورد توافق بین کمیسیون برنامه ایکا و آرشیو

ملی مکزیک شامل موارد زیر خواهد بود:

• تعاملات بین فرهنگی و فرهنگ‌های اجدادی

• حقوق بشر

- قچاق غیرقانونی میراث مستند
  - آرشیوها، مسئولیت، دسترسی به اطلاعات و حفاظت از اطلاعات شخصی
  - سیستم‌های اطلاعاتی و عملکرد متقابل
  - قانون حق مؤلف و مالکیت معنوی
  - آرشیوها، محیط‌زیست و بلایای طبیعی
  - همکاری‌های منطقه‌ای، پروژه‌های اسنادی و آرشیوی
  - پروژه‌های آرشیوی چند رشته‌ای
- کمیسیون برنامه ایکا با همکاری آرشیو ملی مکزیک در راستای تصحیح محورها و انتخاب بهترین سخنرانان اهتمام می‌ورزد.

¹ Asociación Latinoamericana de Archivos

روز بین‌المللی آرشیو

۲۰۱۷

آرشیوها، شهروندان و تعاملات بین فرهنگی

Archives, Citizenship and Interculturalism

شورای بین‌المللی آرشیو از شما برای گرامیداشت روز بین‌المللی آرشیو، در جمعه ۹ ژوئن ۲۰۱۷، دعوت می‌نماید.

ما از شما دعوت می‌کنیم تا روز بین‌المللی آرشیو را که با موضوع کنفرانس ^۲ ALA-ICA 201 «آرشیوها، شهروندان و تعاملات بین فرهنگی» از ۲۷ الی ۲۹ نوامبر در کشور مکزیک برگزار خواهد شد، جشن بگیریم. روز جمعه مورخ ۹ ژوئن ۲۰۱۷، روز بین‌المللی آرشیو را در موسسه، شرکت و یا گروه خود جشن بگیرید. از این رویداد جهانی برای آرشیویست‌ها و مدیران آرشیوها به‌منظور شناساندن نقش آرشیوها و به اشتراک گذاردن تجربیات و اهمیت کارتان بهره ببرید. نشان دهید که حرفه آرشیو جذاب، فراگیر و متنوع و تخصص شما برای تمام افراد مفید است. طرح خود را برای روز بین‌المللی آرشیوها ۲۰۱۷ آماده کنید:

۱. این روز را در ذهن نگه دارید: جمعه مورخ ۹ ژوئن ۲۰۱۷
۲. از اقدامات همکارانتان در مهر و موم‌های گذشته ایده بگیرید.
۳. طرح خود را با موضوع «آرشیوها، شهروندان

طرح خود را با موضوع «آرشیوها، شهروندان و تعاملات بین فرهنگی» انتخاب کنید: یک نمایشگاه، نمایش اسلاید، نمایش فیلم، آرشیو را در دسترس عموم قرار دهید، فعالیت‌هایتان را برایشان شرح دهید، با معرفی و شناساندن مشخصات همکارانتان شرح دهید که چگونه می‌توانید با سایر سازمان‌ها همکاری کنید.

۴. ای‌کا به‌منظور تسهیل اجرای طرح‌های شما، ابزارهای ارتباطی از قبیل پوستر، بوک‌مارک و... را در اختیار قرار می‌دهد تا تمامی افراد را تشویق کند که این روز را در شبکه‌های اجتماعی، تجاری و مجامع خانوادگی خود به اشتراک بگذارند.

۵. از آنجایی که ای‌کا قصد دارد طرح‌های شما و پویایی آرشیویست‌ها و مدیران آرشیوها را پررنگ و برجسته نماید، از پوسترها و اسنادتان عکس بگیرید و نیز از جشن‌ها و برنامه‌هایتان در روز جمعه ۹ ژوئن و آن‌ها را برای ما بفرستید!

۶. در نهایت، هرچایی که هستید و به هر زبانی که صحبت می‌کنید، رویداد #IAD17 را پیگیری (فالو) کنید و همچنان «آرشیوها، شهروندان و تعاملات بین فرهنگی» را با ثبت‌نام در کنفرانس ALA-ICA 2017 گرامی بدارید.

سال اول، بهار ۱۳۹۶

ویژه‌نامه فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء (س)

انجمن = Asociación Latinoamericana de Archivos ²

اسناد در قاب

• سمیه خوانین مقدم

• دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(س) - ورودی ۹۴

Khavanin.1360@gmail.com

عنوان: دستور ریاست وزرا به وزارت مالیه، برای تهیه یکصد تومان سکه به مناسبت عید مولود حضرت صاحب-الامر (عج)

شماره سند: 240046259

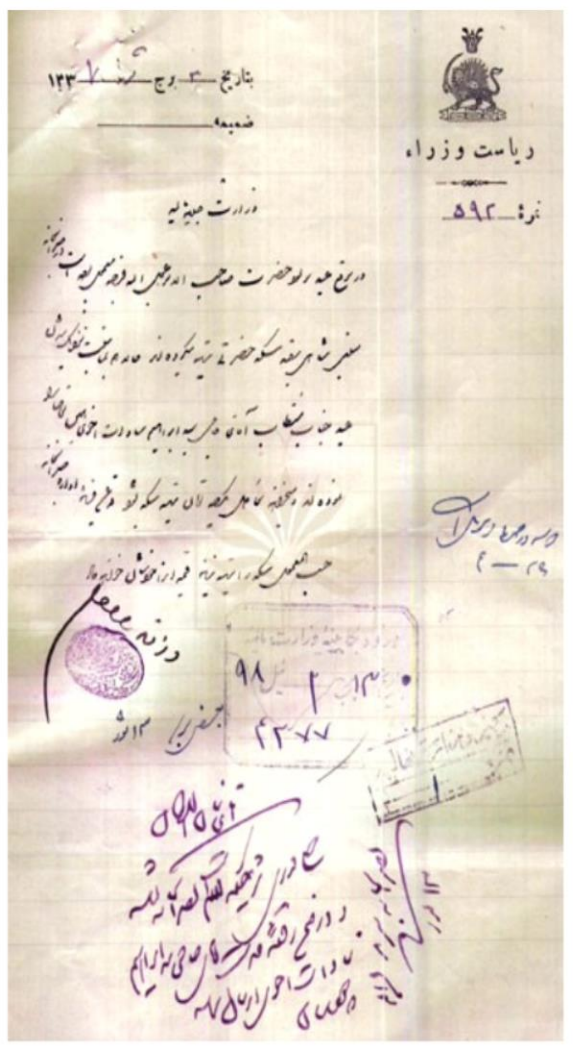
تاریخ سند: 3 م ثور ۱۳۳۷ ق. / ۱۳۲۸/۲/۳ ش.
این سند در آرشیو ملی ایران موجود است.

وزارت جلیه مالیه

در موقع عید مولود حضرت صاحب‌الامر عجل‌الله‌فرجه در معمول بوده است در ضرابخانه سنبل شاهی سبکه سکه حضرتی تهیه می‌کرده‌اند، حالا هم به مناسبت نزدیک شدن عید، جناب مستطاب آقای حاجی سید ابراهیم سادات اخوی، همین تقاضا را نموده‌اند و می‌فرمایند شامل یکصد تومان تهیه سکه بشود در این خزانه اداره ضرابخانه حسب‌المعمول سکه را تهیه نمایند قیمت آن را خودشان خواهند داد.

.... نزدیک است نصر من الله و در فتح رقعہ مدت آقای حاجی سید ابراهیم سادات اخوی ارسال نماید.

۱۳ ثور

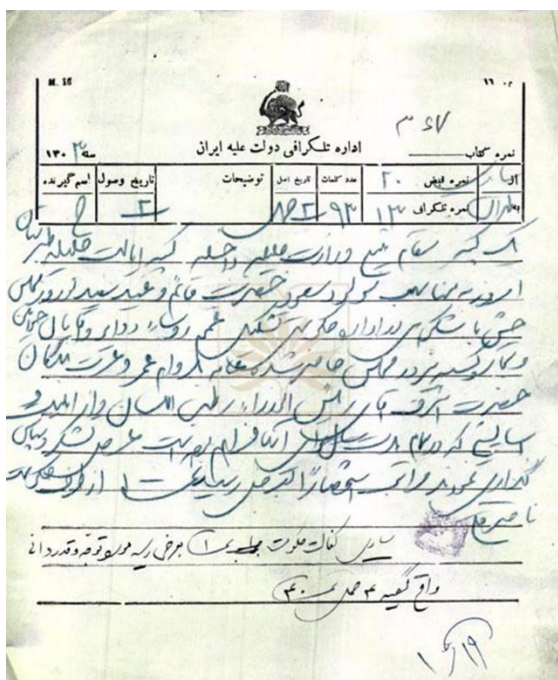

نمره ۱ به عرض رسید. زیاده عرضی ندارد. حسن ابن یوسف وزیر مالیه

عنوان: گزارش تلگرافی از برگزاری جشن به مناسبت میلاد حضرت قائم (عج) و عید نوروز در محل اداره حکومت ساری

شماره سند: 293008584

تاریخ سند: ۱۳۰۳/۱/۲ ش.

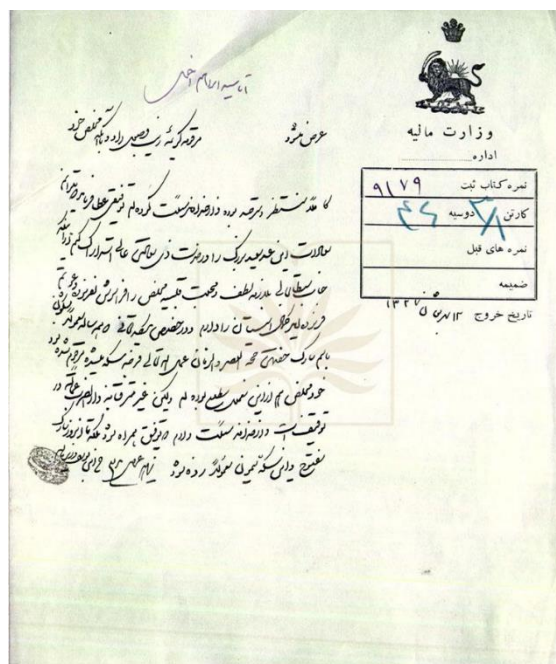
یک کسبه مقام تبلیغ وزارت جلیله داخله کسبه ایالت جلیله طبرستان امروز به مناسبت مولود مسعود حضرت قائم و عید سعید نوروز مجلس جشن باشکوهی در اداره حکومتی تشکیل شده رؤسا دوایر و آقایان خوانین و تجار و کسبه نیز در مجلس حاضر شده تمام دوام عمر و عزت بیگان حضرت اشرف آقای رئیس الوزراء رطبی اللسان و از امنیت و آسایشی که در تمام مدت سال برای آن‌ها فراهم کرده است عرض تشکر و سپاسگزاری نمودند مراتب استحضارا تعجیل رسید از طرف حکومت ناصر قلی.

ساری کفالت حکومت. نمره ۱ به عرض رسید مورد توجه و قدردانی واقع گردید. چهارم حمل سنه ۴۰

عنوان: اظهار امیدواری برای رفع توقیف دارالضرب و ضرب سکه به مناسبت میلاد امام زمان (عج) به رسم هرساله

شماره سن: 240008714

تاریخ سن: 12 م شعبان ۱۳۲۷ ق. ۱۰/۶/۶/۱۲۸۸ ش.

آقا سید ابراهیم اخوی

عرض می‌شود مرقومه کریمه زیب وصول داد و با آنکه مخلص خود کاملاً منتظر و مترصد بوده و از خداوند مسئلت کرده‌ام توفیق عطا فرماید که بتوانم به عادات این عید سعید بزرگ را در خدمت ذی .... عالی استدراک کنم در اینکه جناب مستطاب عالی به لازمه لطف و محبت قلبیه مخلص را فراموش نفرموده دعوتم فرموده‌اید که کمال امتنان را دارم و در خصوص یکصد تومانی که همه‌ساله معمولاً سکه میمون. با اسم مبارک حضرت حجة العصر و الزمان عجل الله تعالی فرجه سکه می‌شده مرقوم شده بود خود مخلص هم از این معمول مطلع بوده‌ام ولیکن غیرمترقبه دارالضرب عماله در توقیف است و از خداوند مسئلت دارم که توفیق همراه شود بلکه تا آن روز مبارک مفتوح و این سکه میمون معمولاً زده شود. کفالت حکومت

انتخابات و آرشیو

انتخابات در آینه اسناد آرشیوی

- سارا سلطانی
- دانشجوی مطالعات آرشیوی ورودی ۹۵ دانشگاه الزهرا(س)
- s.soltany@student.alzahra.ac.ir

منبع: <http://tarikhirani.ir>

سال اول، بهار ۱۳۹۶ م
ویژه‌نامه فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا(س)

فاطمه خسروی

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(ع) - ورودی ۱۳۹۴

fatemekhosravi57@yahoo.com

لذا شرحی به دکتر جهان شاه صالح که به سمت وزارت فرهنگ منصوب شده بود نوشتند و تقاضای تصویب طرح

را کردند. دکتر صالح به آن‌ها وعده‌ی مساعدت داد و طرح پاداشی را تهیه کرد که به هر معلمی ۹۷۰ ریال به‌عنوان پاداش پرداخت می‌شد. این طرح چون خواسته‌ی معلمین را برآورده نمی‌کرد مورد موافقت آن‌ها قرار نگرفت. باشگاه مهرگان یک قطع‌نامه‌ی ضرب‌الاجلی تعیین کرد و پس از یک جلسه‌ی عمومی تصمیم گرفته شد اگر تا روز ۱۲ اردیبهشت طرح آن‌ها تصویب نشود به یک اعتصاب آرام و نامحدود دست بزنند.

در ۱۰ اردیبهشت ۱۳۴۰ جهان‌شاه صالح طرح تازه‌ای با قید فوریت برای ترمیم حقوق معلمان که حداقل پانصد تومان تصویب می‌کرد، به مجلس داد؛ ولی چون لایحه‌ی بودجه در مجلس مطرح بود، قرار شد به این لایحه پس از تصویب

در اواخر دهه ۱۳۳۰ اقتصاد ایران دچار کسر بودجه گردید. بحران شدید اقتصادی شرایط زندگی را برای گروه‌های کم‌درآمد جامعه مانند معلمان و کارگران سخت‌تر کرد. در این میان معلمان بیش‌ترین ضربه را از این وضعیت اقتصادی متحمل شدند و سرانجام دست به اعتصاب زدند. اقدامات «دکتر صدیق علم» وزیر فرهنگ کابینه‌ی شریف امامی از جمله تقلیل تعطیلات تابستانی مدارس، لغو تعطیلات زمستانی و ۲۸ ساعت کار در هفته موجب نارضایتی گسترده در بین معلمان شد. در این میان «باشگاه مهرگان» که توسط «محمد درخشش» یکی از معلمین معروف و نماینده مجلس هجدهم تشکیل شده بود، کم‌کم مورد توجه فرهنگیان قرار گرفت.

در دی‌ماه سال ۱۳۳۹ از طرف باشگاه مهرگان و محمد درخشش طرحی تهیه شد که به‌موجب آن حداقل حقوق معلمین شش هزار ریال (۶۰۰۰ ریال) در ماه تعیین گردید

چون لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۳۴۰ در مجلس مطرح بود،

بودجه در مجلس رسیدگی شود. از طرف دیگر چون این لایحه با قطع‌نامه‌ی باشگاه مهرگان منافات داشت

فرهنگیان تصمیم خود را برای اعتصاب اعلام کردند. پس از این که معلمین رسماً اعلام کردند، محمد درخشش از طرف مأمورین توقیف و باشگاه مهرگان به‌طور موقت تعطیل شد.

معلمین تهران طبق قرار قبلی صبح روز سه‌شنبه ۱۲ اردیبهشت ۱۳۴۰ در خیابان اکباتان جمع شدند. در ساعت ده صبح معلمین که قصد رفتن به وزارت فرهنگ را داشتند با ممانعت نیروهای انتظامی روبه‌رو شدند؛ لذا فرهنگیان که هر لحظه بر عده‌ی آن‌ها افزوده می‌شد در میدان بهارستان مقابل مجلس شورای ملی و خیابان‌های اطراف آن روی زمین نشسته و سکوت کردند (امید ایران، ص ۷۶ و ۷۸ و ۷۹) تا این‌که از طرف شریف امامی دستور متفرق ساختن فرهنگیان صادر شد.

در این زمان سرگرد شهرستانی، رئیس کلانتری میدان بهارستان به روی اعتصاب‌کنندگان آتش گشود که منجر به مرگ یک دبیر به نام «ابوالحسن خانعلی» دبیر دبیرستان جامی و دانشجوی دکترای رشته فلسفه و مجروح شدن ۲ معلم و یک دانش‌آموزی گردید. این حادثه باعث شد که تظاهرات به‌حداعلای خود برسد و تظاهرکنندگان آزادی درخشش و دایر شدن باشگاه مهرگان را به خواسته‌های خود افزودند.

وعده‌های شاه و این بازداشت‌ها هیچ‌کدام موجب توقف اعتصاب نشد و معلمان وعده دادند که تا تحقق خواسته‌هایشان اعتصاب را ادامه دهند. در روز چهارم اعتصاب، نخست‌وزیر شریف امامی به همراه وزرای خود استعفا داد و «علی امینی» جایگزین او شد. (عاقلی، ص ۸۹۰ و ۸۹۱) خواسته‌های آن‌ها را از جمله حقوق بیشتر و مجازات مسئولین مرگ خانعلی پذیرفت. دولت هم‌چنین وعده داد که بانکی برای معلمان باز کند و به آن‌ها وام مسکن بدهد. (فوران، ص ۱۴۷)

سرانجام پس از انتخاب درخشش به‌عنوان وزیر فرهنگ، هزاران معلم در روز ۲۳ اردیبهشت در باشگاه مهرگان اجتماع کردند و به اعتصاب دوازده‌روزه‌شان خاتمه دادند. با شهادت دکتر حسن خانعلی روز ۱۲ اردیبهشت به‌عنوان روز معلم شناخته شد. ۱۸ سال بعد از نام‌گذاری «روز معلم»، دکتر مطهری شب ۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ ترور شد و بامداد ۱۲ اردیبهشت ۱۳۵۸ چشم از جهان فروبست. از آن‌پس روز معلم به نام وی نیز منسوب شد.

مجلس ختم ابوالحسن خانعلی، روزنامه کیهان، ۱۷ اردیبهشت ۱۳۴۰

اجتماع معلمان، باشگاه مهرگان، ۱۸ اردیبهشت ۱۳۴۰
خبر این اتفاق در روزنامه اطلاعات: چهارشنبه ۱۳ اردیبهشت ۱۳۴۰

کشته شدن یک معلم در تظاهرات

در جریان تظاهرات دیروز یکی از معلمین به ضرب گلوله کشته شد. طبق قرار قبلی دیروز معلمین در میدان بهارستان و مقابل وزارت فرهنگ اجتماع داشتند و در این اجتماعات خواسته‌های خود را تأکید کردند و نمایندگانی معین شد که با هیئت‌رئیس مجلس برای ترمیم حقوق مذاکره کنند.

خبرنگاران گزارش دادند که مقتول دکتر عبدالحسین خانعلی نام دارد، وی دبیر دبیرستان شرف بوده است سه معلم مجروح بلافاصله به‌وسیله مأمورین انتظامی از میدان بهارستان به بیمارستان سینا منتقل شدند.

مروری بر «اقدامات سازمان‌های آرشیوی در روز ملی آرشیو»

• سارا سلطانی

• دانشجوی ورودی ۹۵ مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(س)
• s.soltany@student.alzahra.ac.ir

۱۰۰۹ قمری برمی‌گردد و جدیدترین سند در سال ۱۳۳۴ قمری نوشته شده است. این اسناد برحسب دوره‌های تاریخی و رعایت توالی زمانی انتخاب شده است.

کتاب «گزیده اسناد معماری و تعمیرات حرم و اماکن متبرکه حرم رضوی» در قطع وزیری به قیمت ۲۰۰ هزار ریال اواخر سال ۹۵ به چاپ رسیده است.

نشست تخصصی آرشیو با موضوع «جایگاه و نقش آرشیوهای دیداری و شنیداری»

در ایران ۱۷ اردیبهشت‌ماه به‌عنوان «روز ملی آرشیو» نام‌گذاری شده است. به همین مناسبت سازمان‌ها به‌ویژه سازمان‌ها و مؤسسات آرشیوی برنامه‌هایی برای گرامی‌داشت این روز تدارک می‌بینند. در مطلب حاضر تعدادی از این برنامه‌ها را به‌اختصار مرور می‌نماییم.

نشست رونمایی از کتاب «گزیده اسناد معماری و تعمیرات حرم و اماکن متبرکه رضوی از صفویه تا قاجار»

در تاریخ شانزدهم اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۶ گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهراء(س) در آستانه روز آرشیو ملی (هفدهم اردیبهشت‌ماه) نشست تخصصی آرشیو با موضوع «جایگاه و نقش آرشیوهای دیداری و شنیداری» را از ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۲:۳۰ در سالن تورانی دانشگاه الزهراء(س) برگزار نمود. در این نشست دکتر رضایی توجه به جمع‌آوری، حفظ و نگاه‌داری و سازماندهی منابع آرشیوی و خصوصاً دیداری و شنیداری را بسیار پراهمیت و ضروری دانستند. همچنین ایشان ضمن بیان خاطرات و تجربیاتشان در زمان تصدی‌شان در مرکز صداوسیما؛ آرشیو ملی و کتابخانه ملی و سازمان اسناد کشور، آرشیوهای

نشست رونمایی از کتاب گزیده اسناد معماری و تعمیرات حرم و اماکن متبرکه رضوی از صفویه تا قاجار نوشته اعظم نظرکرده شنبه (۱۶ اردیبهشت‌ماه) با حضور دکتر ابوالفضل حسن‌آبادی، مدیر مرکز امور اسناد و مطبوعات سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، غلامرضا عزیزی، رئیس پژوهشکده سازمان اسناد ملی و دکتر الهه محبوب، کارشناس پژوهش اسناد در سرای اهل‌قلم برگزار شد.

در این مراسم کارشناسان به معرفی کتاب و جایگاه اسناد بازخوانی شده در زمینه پژوهش تاریخی و هنری پرداختند.

در این کتاب روش انتخاب اسناد با توجه به معرفی بقعه و اماکن پیوسته حرم مثل ایوان‌ها و ... بوده است. در این اثر ۷۳ سند ارزشمند معماری شامل ۱۷ سند دوره صفویه، ۱۵ سند دوره افشاریه و ۴۱ اثر دوران قاجاریه است. قدمت اولین سند به سال

نشست علمی نخبگانی «اسناد وقفی به مثابه اسناد ملی»

مرکز تحقیقات و توسعه وقف دانشکده الهیات و ادیان دانشگاه شهید بهشتی و آرشیو ملی ایران به مناسبت هفته اسناد ملی و میراث مکتوب، نشست علمی با موضوع «اسناد وقفی به مثابه اسناد ملی» را با همکاری سازمان اوقاف و امور خیریه، در تاریخ شانزدهم اردیبهشت، از ساعت ۱۰ - ۱۳ در آرشیو ملی ایران برگزار نمودند. در این نشست به بررسی جایگاه اسناد وقفی و موضوعات مرتبط با حفظ و احیای آن پرداختند. این نشست با حضور دکتر شهرام یوسفی فر، معاون اسناد ملی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، حجت الاسلام والمسلمین محمد مهدی حاتمی، معاون حقوقی و اوقافی سازمان اوقاف و امور خیریه، دکتر زهیر صیامیان گرچی، معاون پژوهشی مرکز تحقیقات و توسعه وقف دانشگاه شهید بهشتی، دکتر علی ططری، مدیر مرکز اسناد

ملی را هویت یک کشور دانستند. ایشان اظهار امیدواری نمودند که این نشست بتواند شناخت خوبی نسبت به آرشیوهای دیداری و شنیداری برای حاضرین ایجاد نماید و پیش درآمدی بر گرایش آرشیوهای دیداری و شنیداری و مطالعات آرشیوی باشد.

در ادامه دکتر کامران پیشینه‌ای از پذیرش دانشجویان آرشیو در دانشگاه الزهراء^(س) و تلاش مؤثر گروه بر بازنگری دروس مطالعات آرشیوی را بیان داشتند و نشست‌های تخصصی این‌چنینی را با سازمان‌های آرشیوی بسیار مغتنم شمردند زیرا سبب آشنایی دانشگاه با نظرات کارشناسان این حوزه می‌گردد.

در این نشست جناب آقای مهندس سعید انبارلویی، مدیرکل آرشیوهای سازمان صداوسیما، رئیس کمیته فنی مجمع مهتاب، جناب آقای مهندس محسن مهدوی فر، کارشناس آرشیو دیجیتال، جناب آقای علی قدیمی، آرشیویست ارشد در حوزه آرشیوهای دیداری و شنیداری و سرکار خانم سپیده سیروس کیبیری مدیر آرشیو مرکز پویانمایی صبا به‌عنوان اعضای پیل تخصصی به سخنرانی در باب مطالبی چون اهمیت رشته آرشیو، اقدامات سازمان صداوسیما در دسترس‌پذیر نمودن منابع آرشیوی سازمان برای کاربران و خدمات و فعالیت آرشیو صداوسیما و در نهایت پاسخگویی به سؤالات حاضرین نشست پرداختند.

در انتها دکتر رضایی این نشست را مقدمه‌ای بر نشست‌های بعدی و انجام کارهای مشترک و مثبت آینده برشمردند و خصوصاً اینکه آن را پیش درآمدی بر همایش ملی آینده دانشگاه الزهراء^(س) که در موضوع آرشیوهای دیداری و شنیداری است، نامیدند.

کتابخانه مجلس شورای اسلامی، دکتر ابوالفضل حسن‌آبادی، مدیر امور اسناد و مطبوعات آستان قدس رضوی برگزار شد.

در ایران» در روز یکشنبه، ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۶ در غرفه کتابخانه مجلس، واقع در سالن ملل برگزار شد.

در این نشست دکتر ابوالفضل حسن‌آبادی-مدیر اداره اسناد و مطبوعات آستان قدس رضوی، دکتر الهام ملک‌زاده-عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، دکتر علی ططری- مدیر مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی سخنرانی نمودند.

نشست «نقش کاتب و کتابت در اسناد ملی ایران»

به مناسبت هفته اسناد ملی روز دوشنبه ۱۸ اردیبهشت: روز اسناد ملی و جلوه‌های هنری ساعت ۱۲-۱۰ نشستی با سخنرانی: دکتر محمدرضا ریاضی، دکتر رضا وحیدزاده، دکتر غلامرضا راهیما در آرشیو ملی ایران برگزار شد.

نشست تخصصی «بایدها و نبایدهای شیوه کنونی انتشار اسناد در ایران»

سخنرانی اولریش مارزلف با عنوان «میرزا علیقلی خویی؛ استاد سیاه‌قلم در چاپ سنگی دوره قاجار»

به گزارش روابط عمومی موسسه کتابخانه و موزه ملی ملک، موقوفه آستان قدس رضوی، نشست «میرزا علیقلی خویی؛ استاد سیاه‌قلم در چاپ سنگی دوره قاجار» در روز سه‌شنبه ۱۹ اردیبهشت ۱۳۹۶ خورشیدی از ساعت ۱۵ تا ساعت ۱۷ در کتابخانه و موزه ملی ملک برگزار شد. اولریش مارزلف در این نشست، ویژگی‌های کار میرزا علیقلی خویی را در زمینه کاربرد سیاه‌قلم در چاپ سنگی دوره قاجار بررسی نمود.

میرزا علیقلی خویی یکی از فعال‌ترین تصویرگران کتاب‌های چاپ سنگی در عصر قاجار به شمار می‌آید که با استناد به امضاهای ثبت‌شده در کنار آثارش می‌توان گفت بیش از ۳۰ کتاب را تصویرسازی کرده است.

نشست تخصصی «بایدها و نبایدهای شیوه کنونی انتشار اسناد

علوم انسانی و از آن سو به‌ویژه رشته‌های فنی استفاده از اسناد مشتری ندارد. ضمن اینکه جامعه‌شناسان و مردم‌شناسان نیز به‌ندرت از اسناد بهره می‌گیرند. همچنین عده معدودی نیز در تألیف کتاب‌های تاریخی از اسناد استفاده می‌کنند. حال این پرسش پیش می‌آید که چرا در جامعه ما استفاده از اسناد چندان مورد استقبال قرار نمی‌گیرد؟

نشست تخصصی «رسانه و آرشیو ملی»

نشست «نقش اسناد در تألیف کتاب» با سخنرانی دکتر شهرام یوسفی‌فر، معاون آرشیو ملی، دکتر مجید تفرشی، تاریخ‌پژوه و سندشناس، جمشید کیانفر، محقق، مصحح و سندشناس، غلامرضا عزیزی، رئیس پژوهشکده اسناد و حوریه سعیدی، عضو هیئت‌علمی سازمان اسناد و کتابخانه ملی سه‌شنبه (۱۹ اردیبهشت‌ماه) در سرای اهل قلم سی‌امین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برگزار شد.

دکتر یوسفی‌فر در این نشست به این مهم پرداختند که وقتی از سند نام می‌بریم معمولاً ذهن مردم به نوع خاصی از سند که با آن سروکار دارند، می‌رود. این اسناد که معمولاً دست‌به‌دست می‌شود، اسنادی صادره از سازمان ثبت املاک است اما ما وقتی از سند صحبت می‌کنیم، منظورمان اسنادی مانند مهر، فرمان، دست‌نوشته و ... است. این اسناد مکتوب، حامل‌هایی هستند که اطلاعات درخوری در آن‌ها وجود دارد که می‌تواند در جاهای مختلف مورد استفاده قرار بگیرد. تکرار و تنوع استفاده از اسناد به‌صرف اطلاعاتی است که در آن‌ها نهفته است.

وی افزود: در جامعه ما استفاده از سند به یک قشر از دانش‌آموختگان رشته‌های خاص از جمله دانش‌آموختگان رشته تاریخ و آرشیو و ... محدود شده است اما در میان سایر رشته‌های

نشست تخصصی رسانه و آرشیو ملی با همکاری انجمن ایرانی ارتباطات و مطالعات فرهنگی و انجمن ایرانی تاریخ، رأس ساعت ده صبح روز ۹۶/۲/۲۰ در سالن پرهام آرشیو ملی ایران، با حضور و سخنرانی دکتر هادی خانیکی (رئیس انجمن ایرانی ارتباطات و مطالعات فرهنگی و عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبائی)، دکتر مجید تفرشی (پژوهشگر حوزه اسناد ملی و تاریخ معاصر)، دکتر شهرام یوسفی‌فر (رئیس انجمن ایرانی تاریخ و معاون اسناد ملی)، دکتر مسعود کوثری (عضو هیئت‌علمی دانشگاه تهران و مدیرعامل انتشارات علمی - فرهنگی) برگزار شد. در این نشست تخصصی هر یک از سخنرانان به تبیین روابط متقابل حوزه ارتباطات و رسانه با آرشیو ملی پرداختند و راهبردهایی در خصوص افزایش این ارتباطات ارائه دادند.

با تلاش همکاران اداره کل شناسایی و فراهم‌آوری اسناد ملی بیش از نیم میلیون از پرونده‌های مختومه شده قضایی ظرف مدت کمتر از شش ماه در دیوان عدالت اداری بررسی و تعیین تکلیف شد.

جناب آقای کریمی معتمد مشاور و مدیرکل برنامه‌ریزی و بودجه دیوان عدالت اداری طی نامه‌ای از تلاش‌های فراوان مدیران و

و استخدامی کشور، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، رئیس شورای اسناد ملی کشور، جمعی از کارکنان سازمان اسناد و کتابخانه ملی و پژوهشگران در محل ساختمان آرشیو ملی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، اشرف بروجردی رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی در این مراسم، نام‌گذاری یک روز را در تقویم رسمی کشور به‌عنوان روز اسناد ملی و میراث مکتوب، اهمیت دادن مجموعه اداری و ساختار کلی نظام به حوزه اسناد ملی عنوان کرد و گفت: باید از کسانی که تلاش می‌کنند تا این قبیل آثار و اسناد ملی حفظ شود تا به نسل‌های بعدی منتقل شود تجلیل کرد. این مسئله تعیین‌کننده سابقه دیرینه و فرهنگی ماست.

وی افزود: نخستین سند مکتوب در حوزه امور اداری در کشور ما منشور کورش است که متعلق به همه مردم است، ما بعدها هم می‌بینیم که ایرانیان در دوره خلافت عباسیان بودند که اداره‌کنندگان اصلی ساختار حکومت در آن دوره بودند.

وی با تأکید بر لزوم صیانت کامل از اسناد ملی از اینکه به گفته او در برخی از سال‌های گذشته تعدادی از نهادها و سازمان‌ها برخی اسناد ملی را نزد خودشان دارند و آن‌ها را به آرشیو ملی ایران تحویل نمی‌دادند گلایه کرد و اظهار داشت: قانون‌گذار، اسناد ملی را به‌عنوان تنها نهاد معتبر که اجازه و وظیفه نگهداری، صیانت و در دسترس قرار دادن این اسناد را برای پژوهشگران بر عهده دارد تعیین کرده است.

اما این صیانت و حفاظت به معنای این نیست که ما اسناد ملی را محبوس نگاه داریم و امکان دسترسی مردم به آن‌ها را فراهم نکنیم چراکه این اسناد منابع خوبی برای حل مشکلات گذشته و فردایمان هستند.

مسئولین آرشیو ملی ایران تقدیر و تشکر کرد.

در متن نامه نماینده تام‌الاختیار رئیس دیوان عدالت اداری آمده است «لازم می‌دانم از مساعی حمیده و مساعدت‌های عدیده مدیران و مسئولین محترم سازمان اسناد ملی که منتج به توفیق کم‌نظیر در پالایش، الکترونیکی نمودن و درنهایت امحاء بیش از نیم میلیون پرونده مختومه شده قضایی ظرف مدت شش ماه در دیوان عدالت اداری گردید تقدیر و تشکر نمایم.»

رونمایی از کتاب «الزامات فراداده‌های موردنیاز برای تعیین تکلیف و نگهداری اسناد الکترونیکی»

پژوهشکده اسناد روز سه‌شنبه ۱۹ اردیبهشت از ساعت ۱۰:۳۰ - ۱۲:۳۰ در سرای کتاب نما ۲ نمایشگاه بین‌المللی، کتاب «الزامات فراداده‌های موردنیاز برای تعیین تکلیف و نگهداری اسناد الکترونیکی» را رونمایی کرد. این مراسم با حضور زهرا زرفغانی و غلامرضا عزیزی نویسندگان این کتاب برگزار شد.

«روز اسناد ملی و میراث مکتوب»

به مناسبت ۱۹ اردیبهشت روز اسناد ملی و میراث مکتوب، مراسمی با حضور معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان اداری

بروجردی با تأکید بر لزوم ارتقای جایگاه ملی و بین‌المللی سازمان اسناد ملی ادامه داد: در سطح ملی تمامی دستگاه‌ها باید خود را ملزم بدانند که اسناد خود را به آرشیو ملی منتقل کنند در حوزه منطقه‌ای هم به دلیل قرابت فرهنگی که با کشورهای این حوزه داریم طبیعتاً ممکن است اسنادی در آنجا وجود داشته باشد که برای ما حائز اهمیت باشد پس لازم است زمینه بهره‌برداری از این اسناد را در کشور خودمان هم فراهم کنیم.

در ادامه این مراسم شهرام یوسفی فر معاون اسناد ملی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با اشاره به عمر ۴۷ ساله آرشیو ملی و تقدیر از بنیان‌گذاران این مرکز مهم در کشور گفت: در آرشیو ملی اسنادی از لحظات و دقایق مردمان این سرزمین از کوچک‌ترین واحدها مثلاً یک دهستان تا بالاترین رده‌های حکومتی نگهداری می‌شود.

وی با تأکید بر به‌روزرسانی مأموریت‌های آرشیو ملی گفت: در حال حاضر در مخازن آرشیو ایران حدود سه میلیون پرونده نگهداری می‌شود و ما برای بهبود وضعیت نگهداری آن‌ها در سال ۹۵ یک سند راهبردی در اسناد ملی تدوین کردیم و کار پایش اطلاعات و اسناد موجود در این سازمان را آغاز کردیم.

در ادامه این نشست، جمشید انصاری معاون رئیس‌جمهوری و رئیس سازمان امور اداری و استخدامی کشور نیز با اشاره به اهدافی که قانون‌گذار برای ایجاد سازمان اسناد ملی تعیین کرده است، جمع‌آوری و حفظ و نگهداری از اسناد ملی را از جمله وظایف برشمرده عنوان کرده و گفت: این سازمان باید به‌عنوان یک سازمان واحد عمل کند و توسعه تشکیلاتی آن مغایر با شرح وظایف و ساختاری است که برایش تعیین شده است.

وی با اشاره به جدا شدن سازمان امور اسناد از سازمان امور اداری و استخدامی کشور و ملحق شدن آن به کتابخانه ملی ایران در حدود دو دهه قبل اظهار داشت: واقعیت این است که این مسئله تأثیر منفی در کارکرد سازمان ملی اسناد ایران داشته است، کارکردی که در شرح وظایف و مأموریت‌های سازمان، برایش تهیه شده بود.

مهدی حجت رئیس شورای اسناد ملی کشور همچنین در سخنانی در این مراسم با بیان اینکه تصمیم به جداسازی سازمان اسناد از مجموعه اداری کشور به حدود دو دهه پیش اتخاذ شد با هدف سبک‌سازی این مجموعه بوده است گفت: من همان زمان هم چندین مرتبه اعلام کرد که این تصمیم، تصمیم درستی نبوده چراکه سازمان اسناد ملی حکم دبیرخانه‌ای برای کشور را دارد و

نباید وظایفی را که برایش تعیین شده است، کوچک شمرد.

وی با اشاره به سیاست دولت به واسطه‌ی بسیاری از امور خود به بخش خصوصی نسبت به نامشخص بودن تکلیف اسنادی که در بخش‌های خصوصی کشور تولید می‌شود ابراز نگرانی کرد و خاطرنشان کرد: با فرآیند دیجیتالی شدن اسناد، این نگرانی وجود دارد که اصل اسناد، دیگر مهم شمرده نشود. باید برای حل این معضل فکری کرد.

در بخش دیگری از این مراسم سیروس پرهام، نخستین رئیس آرشیو ملی ایران نیز در سخنانی گفت: متأسفانه در همه جای دنیا، ایجاد آرشیو ملی نسبت به مرکز بایگانی راکد، دیرتر انجام می‌شود. ما پیش‌تر، این پیشنهاد را هم دادیم که سه انبار بسیار بزرگ و حدوداً سه هزار متری در حوالی اتوبان کرج در اختیار ما گذاشته شود تا اسنادی که راکد تشخیص داده می‌شوند و ارزش نگهداری موقت دارند و هنوز تبدیل به اوراق زائد نشده‌اند تا امحاء شوند، به این انبارها منتقل شوند، اما بنا بر مشکلاتی همچون نبود پول و اعتبار این اتفاق نیفتاد.

در پایان این مراسم از آرشیویست‌های نمونه، اهداگران اسناد و کارشناسان برتر حوزه اسناد ملی، از دستگاه‌های برتر در حوزه اسناد تقدیر به عمل آمد.

نمایشگاه «گنجینه ماندگار ۳»

نمایشگاه «گنجینه ماندگار ۳» با حضور دکتر اشرف بروجردی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی و شهرام یوسفی‌فر معاون اسناد ملی، در محل گالری نمایشگاهی ساختمان آرشیو ملی، افتتاح شد.

به گزارش روابط عمومی سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران در بخش اول این نمایشگاه که شامل دو بخش است، گزیده‌ای از اسناد نفیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی شامل ۹۶ عنوان با معرفی ۱۱۰ برگ از سندهای فاخر و انواع مختلف اسناد آرشیو

ملی همچون، فرمان، رقم، حکم، مثال، دستخط، وقفنامه، مباحثه‌نامه، مصالحه‌نامه، نکاح‌نامه، پشه‌نامه (صورت جهیزیه)، وکالت‌نامه، استشهادنامه، اخبارنامه، اجاره‌نامه، اعتبارنامه، توبه‌نامه، نذرنامه، اجیرنامه، اقرارنامه، اعلان‌نامه (اعلامیه)، طلاق‌نامه، قرارنامه، تمسک‌نامه، عریضه، متحدالمال در بخش دوم نمایشگاه نیز، اسنادی با موضوع تاریخ تأسیس سازمان اسناد ملی، شامل ۲۰ عنوان در قالب ۴۰ برگ سند، همچون: دستور وزیر فرهنگ، در مورد تشکیل کمیسیونی برای بررسی ضرورت تشکیل بایگانی ملی، به منظور حفظ و نگهداری اسناد تاریخی؛ رونوشت قانون تأسیس سازمان اسناد ملی؛ تصویب‌نامه هیئت‌وزیران، در مورد تشکیل سازمان آرشیو عمومی و تشریح وظایف و تشکیلات آن؛ اعلام عضویت سازمان اسناد ملی ایران در ایکا و سواربیکا و ... ارائه شده است.

دستخط مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای در حاشیه فصلنامه گنجینه اسناد و دستخط مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی، در خصوص اهمیت اسناد ملی و لزوم استفاده مورخان و محققان، از ذخائر آن، از جمله اسناد ارزشمند این بخش است.

گفتنی است، گزیده‌ای از اسناد نمایشگاه نیز، در قالب ۱۶ برگ اصل سند، شامل، رقم، فرمان، نکاح‌نامه، عقدنامه، مباحثه‌نامه، مثال و غیره با همکاری اداره کل حوزه ریاست و روابط عمومی (اداره موزه و یادمان)، در موزه کتاب و میراث مستند به نمایش گذاشته شده است.

شایان‌ذکر است قدیمی‌ترین و یکی از مهم‌ترین اسناد این نمایشگاه که به نمایش درآمده، رقم شاه سلیمان صفوی در خصوص واگذاری وزارت بیگلربیگی الکاء شیروان به میرزا هدایت‌الله جابری به منظور اقدام جهت عمران و آبادی منطقه، رفاه حال رعایا، انتظام امور ایل و قشون، به تاریخ ذی‌القعدة ۱۰۹۷ ق.مهر یا آبان ۱۰۶۵ ش است.

«اسناد ۹۰۰ ساله در آرشیو آستان قدس رضوی»

به نقل از خبرگزاری ایرنا سالم حسین زاده روز سه‌شنبه ضمن

گرامیداشت روز اسناد ملی و میراث مکتوب گفت: اسناد، هویت تاریخی کشور است و مراکز آرشیوی کار حفاظت و صیانت از اسناد را بر عهده دارند.

وی بیان کرد: مراکز آرشیوی دولتی و خصوصی زیادی در کشور وجود دارد اما مرکز اسناد آستان قدس رضوی که از سال ۱۳۷۶ در حرم مطهر رضوی راه‌اندازی شده، بزرگ‌ترین مرکز آرشیو خصوصی کشور به شمار می‌رود که قریب ۱۴ میلیون سند را در خود جای داده است.

وی اظهار کرد: مرکز اسناد آستان قدس رضوی آرشیوی ترکیبی شامل اسناد اداری مربوط به آستان قدس و همچنین سندهایی مانند قبالة نامه‌ها، شخصیت نامه‌ها، احکام دولتی، اسناد شرعی، اسناد دیوانی، اسناد اخوانی و اسناد سلطانی می‌شود که افراد به سبب موقعیت مذهبی آستان قدس و ارادتی که به ساحت مقدس حضرت رضا (ع) داشته‌اند، به این مرکز اعطا کرده‌اند.

سرپرست گروه اسناد سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی گفت: قدیمی‌ترین سند موجود در این مرکز مربوط به سال ۵۱۴ هجری قمری می‌شود که از اسناد اداری آستان قدس در دوران سلجوقی و مربوط به موضوع مالیات شهرهای اسفراین و نیشابور است.

حسین زاده اظهار کرد: سند فقط یک شیء مکتوب نیست بلکه از دیدگاه فعالان بخش آرشیو، به هر شیئی که حاوی اطلاعات دیداری، شنیداری، صوتی، تصویری، مکتوب و غیر مکتوب باشد، سند گفته می‌شود از این‌رو تاکنون ۱۳ میلیون و ۴۰ هزار سند مکتوب و غیر مکتوب در این آرشیو گردآوری و در اختیار پژوهشگران قرار گرفته است.

وی افزود: این اسناد شامل سند کاغذی، عکس، صفحه گرامافون، نوارهای صوتی، نوارهای ریلی، نوارهای ۸ میلی‌متری و ۱۶ میلی‌متری، نگاتیوها، فیلم‌ها، نقشه‌ها، نشریات، فایل‌های صوتی در خصوص تاریخ شفاهی است. وی ادامه داد: بیشترین اسناد در آرشیو مذکور مربوط به اسناد اداری سازمان‌ها و نهادهای وابسته به آستان قدس رضوی است و هر یک از نهادهای وابسته به این آستان موظف هستند، بعد از گذشت ۴۰ سال اسناد اداری خود را برای آرشیو شدن به این مرکز تحویل دهند.

حسین زاده با اشاره به وجود ۱۰۰ هزار قطعه عکس به صورت آنالوگ، اسلاید، فایل دیجیتالی و نگاتیوی در مرکز اسناد آستان قدس رضوی گفت: قدیمی‌ترین عکس موجود در این آرشیو،

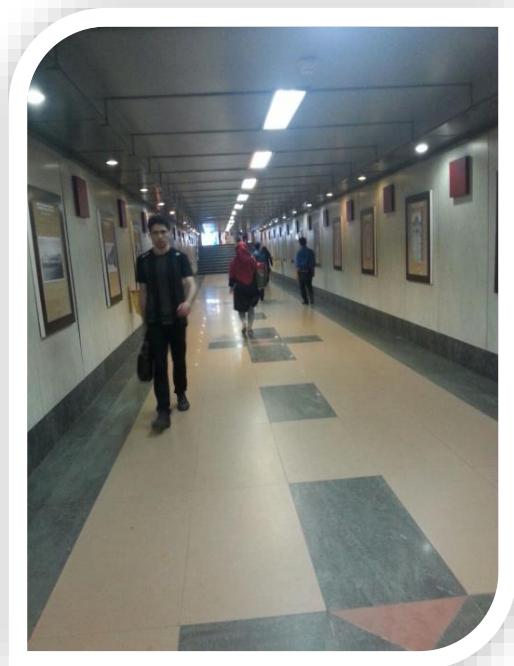
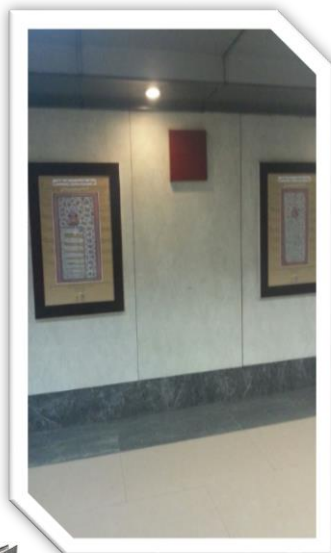
مربوط به سال ۱۳۷۵ هجری قمری است که توسط یک عکاس خارجی از شهر مشهد گرفته شده است.

وی اضافه کرد: همچنین با اجرای پروژه‌های در مرکز اسناد آستان قدس رضوی، ۱۲ هزار ساعت مصاحبه شفاهی درباره تاریخ مشهد و خراسان در قالب گفت‌وگو با شخصیت‌ها، مطلعان و معتمدان در این مرکز ثبت و ذخیره شده است.

هفته اسناد ملی در ایستگاه‌های مترو تهران به روایت تصویر

به مناسبت هفته اسناد ملی در حدود ۱۵ ایستگاه از خط یک مترو تهران نمایشگاهی جهت آشنایی بیشتر مردم با سند و آرشیو ملی برپا بوده است.

در نهایت باید گفت گسترش برنامه‌های «خدمات برون آرشیوی» برای آشنایی هر چه بیشتر جامعه با اقدامات و فعالیت‌های سازمان‌های آرشیوی و همچنین اهمیت اسناد در طرح‌ریزی‌ها و رویکردهای خرد و کلان جامعه به‌طور مؤثر، می‌تواند مورد توجه باشد. از جمله برنامه‌هایی که ادامه یافتن آن موجب تحقق این اهداف می‌گردد برگزاری نمایشگاه‌ها و برنامه‌هایی در مکان‌های عمومی چون مترو است. امید است به مناسبت‌های مختلف اقداماتی از این دست ادامه یابد.

رقابت شیرین

مسابقه شماره یک

فصلنامه علمی دانشجویی آرشیو در نظر دارد در هر شماره رقابت شیرین موضوعی را میان آرشیو دوستان به نمایش گذارد. به دوستانی که در این مسابقات امتیاز بالاتری دریافت نمایند علاوه بر چاپ پاسخ‌هایشان در فصلنامه، هدایای نفیسی به رسم یادبود اهدا خواهد شد.

موضوع اولین رقابت

«گشایش نخستین مجلس خبرگان رهبری در ۲۳ تیر ۱۳۶۲»

پاسخ‌های شما شامل اسنادی است که روایتگر این واقعه هستند.

مهلت دریافت اسناد: ۳۱ تیر ۱۳۹۶

آدرس: alzahra-archive-journal.blog.ir و

@Faribaharlou (مدیرمسئول)

ویژگی اسناد مورد پذیرش: اسناد واضح، دارای اطلاعات کامل، نسخه‌نویسی شده و همراه با اطلاعات فردی (نام و نام خانوادگی، تحصیلات، ایمیل).

حفظ و اشاعه

میراث مکتوب- میراث دیجیتال

۱۴ و ۱۵ آبان ۱۳۹۶

دبیر علمی: دکتر سعید رضایی شریف آبادی

دبیر اجرایی: سید ابراهیم عمرانی

تجربه‌ها و ایده‌های خود را در قالب آماده شده در نشانی congress.ilisa.ir تا تاریخ ۹۶/۱۰/۱۸ بارگذاری کنید. حلقه‌مندی که پیشنهاد یا ایده‌ای برای برگزاری نشست علمی، و یا خود، یا افراد خاصی را به عنوان دبیر نشست و یا کارشناس برای نشست پیشنهاد دارند، پیشنهادهای خود را تا پانزدهم اردیبهشت ماه به نشانی congress.ilisa.ir ارسال کنند. پس از مشخص شدن نشست‌ها و انتخاب دبیران در نیمه اول اردیبهشت، در صورت لزوم هر نشست فراخوان مقاله برای ارائه در آن نشست علمی منتشر خواهد کرد.

- آسیب‌شناسی تجربه‌ها، در ارتباط با میراث مکتوب- میراث دیجیتال
- آسیب‌شناسی تجربه‌های بین‌سازمانی در حوزه میراث مکتوب- میراث دیجیتال
- استانداردها و ذخیره‌سازی میراث مکتوب- میراث دیجیتال
- مبانی حقوقی و قانون حفاظت از میراث مکتوب- میراث دیجیتال و انبیا فرهنگ
- کتابخانه‌های عمومی و میراث مکتوب- میراث دیجیتال
- کتابخانه‌های دانشگاهی و تخصصی و مؤسسات اطلاع‌رسانی و میراث مکتوب- میراث دیجیتال
- دانش و وضعیت میراث و انبیا در معرفی خط
- فناوری‌ها و میراث، فرصت‌ها و تهدیدها
- نقل انجمن‌های علمی در آگاهی بخش حرفه‌ای در حوزه میراث مکتوب- میراث دیجیتال

آخرین مهلت ارسال ایده‌ها: ۱۸ تیر ۱۳۹۶

جهت اطلاعات بیشتر به <http://congress.ilisa.ir> مراجعه کنید.

یادواره شانزدهمین

سالگرد قیام

۱۵ خرداد

شهدای ۱۵ خرداد چوبه دار طاغوت
را بر مناره های فیضیه افراشتند

پوستر منتشر شده به مناسبت شانزدهمین سالگرد قیام **۱۵ خرداد**

به سال ۱۳۵۸ توسط انجمن اسلامی محله جوادیه تهران

موجود در آرشیو مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

@alitatari_ir